

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

צו

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק יז
(תרגום חפשי)

יורצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה
שבעים שנה לחסתלקות-החילולא של כ"ק הרלווי"צ זללה"ה

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שניאור זלמן שי'
לרגל היכנסו בבריתו של אאע"ה ביום ה' ניסן,
ה' תהא שנת עת הגאולה
ולזכות אחיו ואחיותיו חיילי "צבאות השם" שיחיו
*

נדפס ע"י הוריהם

הו"ח ר' צבי וזוגתו מרת בלומא שיחיו
סאנדבערג

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על תניינים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לדין מסוים. וכך מפורש ב"תורת כהנים"⁸:

"תורת המנחה, תורה אחת לכל המנחות שיהו טעונות שמן ולבונה – שגם, מנחות שאין שיריהם נאכלין" (כמנחת כהנים...) טעונות שמן ולבונה"; "תורת החטאת, תורה אחת לכל חטאות שיהא דמם טעון כיבוס", שאפילו "חטאות הפנימיות (ש) אינן נאכלות"¹⁰... דמם טעון כיבוס"; "תורת האשם, תורה אחת לכל אשמות שיהא דמם ניתן למטה" – גם דמו של "אשם מצורע" – ניתן למטה" (למרות שלגבי אשם מצורע כתוב¹¹ "כחטאת האשם הוא", ודם החטאת ניתן למעלה"); ומ"תורת זבח השלמים – תורה אחת לכל השלמים"¹² – לומדים "לעשות זמן בבמה בזמן אהל מועד" (שגם ב"במה"¹³ קיים הדין של נותר ופיגול).

ב. שיטת רש"י – והתמיהה עליו

בשיטתו של רש"י בהסבר הלשונות הנ"ל בפירושו על התורה, מוצאים דבר פלא:

בשתי הפעמים הראשונות שבהן כתוב "זאת תורה" – לגבי עולה ולגבי מנחה – מפרש רש"י ש"תורה" באה לרבות – "תורה אחת לכל (לכולן)..."¹, ומביא מ"תורת כהנים" את הפרטים הנלמדים מכאן. ואילו בשלוש הפעמים האחרונות – "זאת תורת החטאת", "וזאת תורת האשם", ו"זאת תורה וזבח

א. "זאת תורה" – לפני כל סוג קרבנות בפרשתנו

בחלקה הראשונה של פרשתנו מדובר על חמשה סוגי קרבנות: עולה, מנחה, חטאת, אשם ושלמים, ולכל אחד מהם מקדים הכתוב² "ו"זאת תורה ה...".

פירושו הפשוט של "זאת תורה" הוא, "זוהי התורה (ההלכות) של...", ולמרות שדיניהם של הקרבנות הללו כבר נאמרו בפרשת ויקרא, בכל זאת מתאים לומר "זאת תורה" בפרשתנו, כי כאן, בפרשה זו, נוספים פרטי דינים שלא נאמרו בפרשה הקודמת³.

ב"תורת כהנים"⁴, ובדומה לכך בש"ס⁵, לומדים מ"זאת תורת העולה", ש"תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו". המילה "תורה" באה לרבות סוג עולה⁶ (פסולין), שללא ריבוי זה לא היינו יודעים שחל עליו דין של עולה ("העולה... על המזבח").

ובדומה לכך בארבעת הסוגים האחרים מנחה, חטאת, אשם ושלמים. המילה "זאת" תורה" בכל אחד מהם באה לרבות מין בקרבן, שבלעדי ריבוי זה הוא לא היה נכלל בין המינים האחרים של אותו קרבן⁷, לפחות בקשר

(1) ל' הרמב"ם בספרו (הל' מעה"ק בתחלתו ובכ"מ) "מינים", כי לשונו לשון המשנה והתנ"ך וכו', אבל בס' חז"ל שלאחריו מפרטים יותר וקוראים למין הכולל כמה מינים – "סוג" (ראה בס' באור מלות ההגיון וכיו"ב). וראה הקדמת פיה"מ לס' קדשים (העתקת קאפה) "מין" וגם "סוג".

(2) א – ב – "זאת תורת העולה"; שם, ז – ו – "זאת תורת המנחה"; שם, יח – "זאת תורת החטאת"; ז, א – "זאת תורת האשם"; שם, יא – "זאת תורת זבח השלמים".

(2*) ראה רש"י ריש פרשתנו.

(3) עה"פ.

(4) זבחים פד, סע"א. וש"נ.

(5) להעיר מרמב"ן ומפרשי רש"י ריש פרשתנו.

(6) פרשתנו ו, ב.

(7) כלשון התנ"ך (גבי מנחה חטאת ואשם), וכי מניין יצאו מכלל" (וכיו"ב).

(8) בכל אחד במקומו. ועד"ז בש"ס גבי חטאת (משנה זבחים פ"א) ושלמים (זבחים בסופה).

(9) ונאמר (ויקרא ב, א"ג) ויצק עלי' שמן ונתן עלי' לבונה והנתרת מן המנחה לאהרן ולבניו" (תנ"ך כאן).

(10) ונאמר (פרשתנו ו, י"ט) הכהן המזטא אותה יאכלנה ואשר יזה מדמה תכבס" (תנ"ך כאן). אבל ראה לקמן בפנים סעיף ד' והערה 21.

(11) מצורע יד, יג.

(12) בתנ"ך וש"ס לא הועתקו תיבות אלו. אבל זהו טעם הלימוד, כמפורש ברש"י וזבחים שם. קרבן אהרן לתנ"ך שם. (13) ראה תנ"ך וזבחים שם הטעם שהוצרך לרבותו.

האמורין בענין, שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמצת, מנחת כהנים שהיא כליל מנין, ת"ל תורת" – וזאת מפני שלגבי מנחה יש מקום לטעות שהמילה „תורת" באה לרבות דין אחר, כדלהלן:

בגמרא¹⁶ לומדים מ„זאת תורת המנחה – תורה אחת לכל המנחות", שגם מנחות „דלא כתיבא" (שאינן מצויין לגביהן במפורש הדין ששיריהן נאכלין לכהנים, כדוגמת מנחת חוטא) – „שיריהן לכהנים"¹⁷.

וכדי למנוע את המחשבה, שבדרך הפשט מרבה הביטוי „תורת (המנחה)" את הדין של „שיריהן לכהנים" לגבי מנחת חוטא (כדברי הגמרא), מצטט רש"י בפירושו את הדרשה של „תורת כהנים", כפי שפירש רש"י כבר לפני כן¹⁸, שהדין הנ"ל, שהובא בגמרא, שגם מנחת חוטא – „שיריה נאכלין", נלמד, „לפי פשוטו"¹⁹, מן הפסוק (בפרשה הקודמת²⁰) „והיתה לכהן כמנחה".

ד. דחיית התירוץ

תירוץ זה איננו מספיק מפני הסיבות הבאות: (א) כיוון שרש"י אמר לפנינו בפירושו, שהדין ששיריה של מנחת חוטא נאכלין נלמד

השלמים" – אין רש"י מפרש כלום. ותמוה מאד, ממה נפשך: אם רש"י סובר ש„תורת" מהווה ריבוי, היה עליו להסביר מהו הריבוי של המילים „זאת תורת" גם בשלוש הפעמים האחרונות – חטאת, אשם ושלמים; ואם רש"י סובר שבדרך הפשט אין הביטוי „תורת" בא לרבות דבר-מה, ופירושו הוא, (כמוזכר לעיל), כפשוטו – מדוע הוא מפרש שלגבי עולה ומנחה מהווה ביטוי זה ריבוי?

ג. נסיון לתרץ התמיהה על רש"י

לכאורה ניתן לתרץ: רש"י נוקט, אמנם, את הכלל ש„תורה" מהווה ריבוי, כפי שהוא מדגיש בפירושו על „זאת תורת העולה"⁶: „שכל תורה לרבות הוא בא, לומר תורה אחת לכל..."¹⁴, ולפיכך אין הוא צריך להסביר שגם לגבי חטאת, אשם ושלמים בא ביטוי זה „לרבות", והוא סומך על התלמיד¹⁵, אשר יחפש בעצמו וימצא במה מתבטא החידוש והריבוי של הביטוי „תורת" בכל אחד מסוגי הקרבנות.

רק לגבי „וזאת תורת המנחה" אין רש"י סומך על התלמיד, והוא מסביר את הריבוי – „תורה אחת לכולן להטעין שמן ולבונה

(14) כאברבנאל ריש פרשתנו מפרש: וכאלו יאמר הכתוב על מה שנוכר בסדר ויקרא .. זאת שכבר זכרנו לעיל בדבור שעבר היא תורה כוללת לכל העולות.

ומה שפירש רש"י ש„תורת" הוא ריבוי [היינו שבא לרבות עוד מין כמו „פסולים" וכו'] – שלולי הריבוי לא היינו אומרים שהוא בכלל* – ככתורת כהנים] – יש לומר, שמכיון שנאמר „וזאת תורת גו", קשה לפרש דקאי „על מה שנוכר בסדר ויקרא" (וראה לקמן בפנים סעיף ז').

(15) כמדובר כמה פעמים, שכשם שאין „חסר" בפרש"י (שמתרץ כל קושיא שישנה בפשוטו של מקרא), כך אין „יתר" בפירושו, ולכן – כל ענין שכן חמש למקרא יוכל להבין מעצמו (אם מפשטות הכתובים או מפירוש רש"י שכבר למד), אין רש"י כותבו וסומך על התלמיד.

(*) כי זה שדיני הפרשה הם כלליים לכל מיני העולה וכיו"ב (ראה מלבי"ם כאן) – היינו יודעים גם אם ה' כתוב „אם עולה קרבנו" (סתר) וכיו"ב – ולא הול"ל „וזאת תורת" שפירושו הפשוט אינו מתאים כאן (מכיון שרוב דיני הקרבנות נאמרו בפ' ויקרא).

(16) מנחות עב, ב וברש"י שם. (17) והוצרך לריבוי ד„תורת*" – כי לולי הריבוי הו"א שאי"ז בכלל מנחה, שהרי מנחת חוטא חטאת היא (ויקרא ה, יב. וראה רש"י פרשתנו ו, יו"ד (מתוך עה"פ. זבחים יא, א. מנחות ב, ב)).

(18) ויקרא שם, יג.

(19) ולפי „רבותינו דרשו" קאי הפסוק „והיתה לכהן כמנחה" במנחת חוטא של כהן וללמד שהיא ב„כליל תהי' לא תאכל" (פרשתנו ו, טז) כמנחת נדבת כהן.

ויש לומר, ש„לפי פשוטו" דין זה אי"צ כלל קרא מיוחד, כי נלמד ממש"נ (פרשתנו שם) „וזל מנחת כהן כליל תהי' גו" [ומה שפירש"י שם (טו)] „וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהי'" – היינו, שגם „של נדבה כליל תהי'", וכ"ש של חובה (ראה מפרשי רש"י שם).

(20) ויקרא שם.

(*) משא"כ זה שנלמד מ„זאת תורת המנחה גו" דגם מנחות דלא כתוב בהו מצה „באות מצה" (מנחות נב. טע"ב ואילך) – יש לומר שאין צריך ע"ז הריבוי ד„תורת".

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים

נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת דבורה בת אסתר תחי' נסים

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' אפרים וזוגתו מרת מריטה שיחיו נסים

ר' דוד וזוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרמן

נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת רבקה לאה בת יוכבד תחי' קרמרמן

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים

ר' נחום יוסף שיחיו קרמרמן

ר' גרשון שמואל וזוגתו מרת רונית שיחיו קרמרמן

ר' מרדכי יצחק וזוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

מן הפסוק בפרשת ויקרא – הרי כבר אין הכרח להסביר, שלא זהו הדין שבא לדבות הביטוי „תורת המנחה“.

(ב) ועיקר: אין זה מסתבר, לפי ההגיון, ש„בן חמש למקרא“ יידע ויבין בעצמו מהם הריבויים הנלמדים כאן, והכתובים ב„תורת כהנים“, לגבי חטאת, אשם ושלמים:

„וזאת תורת החטאת“ – מאין יבין בן חמש למקרא, שעל הדין ש„חטאות הפנימיות... דמם טעון כיבוס“ יש צורך בלימוד מיוחד?²¹ והלא, לכאורה, נראה בדיוק ההיפך: אם החטאות החיצוניות – „דמם טעון כיבוס“, הרי קל וחומר, שזו הדין גם לגבי החטאות הפנימיות?²²

[המחשבה על האפשרות שאולי לגבי החטאות הפנימיות אין צורך בכיבוס נלמדת ב„תורת כהנים“ עלידי קל-וחומר מקדשי קדשים: „ומה אם קדשי קדשים ששוו לחטאות החיצוניות למריקה ושטיפה, לא שוו לכיבוס, חטאות הפנימיות שלא שוו למריקה ושטיפה – אינו דין שלא ישוו להם לכיבוס“.

אך אין מסתבר, לחלוטין, לומר שרשי סומך על כך שהתלמיד עצמו יעלה בדעתו קל-וחומר זה (ובמיוחד כאשר הדין, שחטאות הפנימיות לא הושוו למריקה ושטיפה²³, איננו

(21) כי אף שדין זה נאמר בהמשך ל„הכהן המחטא אותה יאכלנה“ (כנ”ל הערה 10) – אין טעם לומר שהדין דמם טעון כיבוס הוא דוקא גבי חטאות הנאכלות.

(22) בובחים (צב, ב – לדעת רבה), דהכתוב דכיבוס איירי בפנימיות („אשר יה בהזאות [בניזאות] הכתוב מדבר“), ו„תורת“ מרבה גם הנאכלות (שאין בהן קדושה כ”כ כהפנימיות) – אבל ע”ד הפשט, כל הפרשה קאי בנאכלות. (23) ראה פ”י הראב”ד לתו”כ ש„אם נפל מרוטבן על הכלי די להם כדי געלה מפני שהן כחטאת הפסולה שהכתוב ממעטה ממריקה ושטיפה כו” (תו”כ לקמן פסוק כא”כב) – והרי רש”י לא הביא דין זה דחטאת פסולה נתמעטה ממריקה ושטיפה.

בפ”י רבינו הלל וק”א לתו”כ שם, דמה שחטאות הפנימיות אינן במריקה ושטיפה הוא מפני דלשריפה קיימי ולא לבישול (וא”כ אי”צ ע”ז קרא) – אבל ראה ק”א שם, ד(לפי זה) „ק”ו זה אינו ק”ו כלל אחר דמה שלא הושוו לחטאות החיצוניות במריקה ושטיפה אינו מהעדר השווי אלא מפני דא”א בהם בישול כו”.

מוזכר כלל בפירוש רש”י בחומש²⁴]. „וזאת תורת האשם“: על אשם מצורע מסופר רק מאוחר יותר, בפרשת מצורע²⁵, ואם כך, כיצד יתכן לומר, שכבר כאן ילמד התלמיד בעצמו את הריבוי הכתוב ב„תורת כהנים“ (שגם דמו של אשם מצורע, „גיתן למטה“²⁶) וודאי הוא שבן חמש איננו מסוגל להבין מעצמו ש„וזאת תורת זבח השלמים“ בא לרבות קרבנות במה (כנלמד ב„תורת כהנים“²⁷), ועוד ועיקר: על דינים אלו הוא ילמד רק בפרשת ראה²⁸.

ולעזיר מרש”י זבחים שם (ד”ה ה”ק): מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמיך ל” כל זכר בכהנים יאכל אותה. (24) ולהעיר, דמה שכתב רש”י „והוא הדין לכל קדשים“ רק גבי הדין דכל חרש ישבר (ו, כא) ולא גבי הדין ד„מורק ושוטף“ (שם) [דלא ככתוב”כ (שם, כב) וזבחים (צב, ב במשנה. צו, ב). וראה רמב”ם וראב”ד הל’ מעשה הקרבנות פ”ח ה”ד] – משמע שהדין ד„מורק ושוטף“ ע”ד הפשט הוא רק בחטאת ולא בשאר קדשים, כמשנת בלקו”ש חכ”ז ע’ 36.

(25) כי אף שאשם מצורע כבר נזכר בפרש”י (ויקרא ה, יט) – הרי הצורך בריבוי ד„תורת“ הוא מצד הקרא דמצורע (יד, יג), כנ”ל בפנים סעיף א’.

(26) בובחים (מח, א) וכריתות (כב, ב) יליף מ„וזאת תורת האשם תורת אחת לכל האשמות“ דגם אשם תלוי הוא של ב’ סלעים („כסף שקלים“) – אבל לרש”י נלמד זה ממש”ג „בערך“ (ויקרא ה, יח וברש”י. מתו”כ עה”פ. רבנן – זבחים וכריתות שם).

וגם ע”ד ההלכה – זהו רק לדעת רע”ק. וראה שטמ”ק זבחים וכריתות שם (וראה גם במקומות שצויינו לקמן הערה 38) – שהדרשה „תורת אחת לכל כו” בנדו”ז הוא שונה משאר המקומות (שלכן יש בזה פלוגתא אי אמרינן בזה „תורת אחת לכל כו”)*. וראה לקמן בפנים סעיף ז’.

(27) נוסף לזה שהור”א שאין זמן בבמה הוא רק מצד ק”ז כו” (תו”כ וזבחים שצויינו לעיל הערה 8), שאינו פשוט (לבן חמש).

(28) יב, ח וברש”י שם. – אף שכבר נזכר ברש”י (ויקרא א, ג. יא).

(*) ויש לומר, דהא שס”ל לרבנן (כריתות שם) דלא ילפינן דין תו”כ דאשם מתורה אחת כו” מפני ד„הו”א כי אמינא תורה אחת לכל אשמות הני מילי בשאר אשמות ודאין אבל אשם תלוי כו” – אף שגם בב”מ, הדרשה „תורת אחת כו” באה לדבות סוג שיש הו”א שאינו בכלל (כנ”ל בפנים ס”א) – כי בנדו”ז יש לדחות הדרשה מכיון שאינה דומה לשאר המקומות כבפנים ההערה.

האמור לעיל הוא בהדגשה יתירה כשנמצאים בחודש ניסן דשנה זו „הי’ תהא שנת נפלאות אראנו“, וכמדובר (גם במכתבים כלליים) ע”ד הנסים והנפלאות שקרו בשנה זו (בסמיכות לחג הפורים), שהתבטל מנגד לבנ”י, עד שהנצחון הביא לכך, שהשונא ישחרר, באופן טוב, חלק משבויי-המלחמה וכו’, כמדובר בפרטיות לפנ”ז.

ובודאי ימשיך הקב”ה להראות נסים ונפלאות, עד – ועיקר – „אראנו נפלאות“ בגאולה האמיתית והשלימה,

שהמלחמות באותו חלק בעולם („מלך פרס“ עם „מלך ארם“) הן מהסימנים שמיד באה הגאולה ע”י משיח צדקנו, כדאיתא בילקוט שמעוני, ובלשונו, ש„בני אל תתיראו . . הגיע זמן גאולתכם“, ו„מלך המשיח עומד על גג ביהמ”ק והוא משמיע להם לישראל ואומר, ענוים הגיע זמן גאולתכם!“

הוספה

בשורת הגאולה

יח.

האמור לעיל איז נאָכמער בהדגשה געפינענדיק זיך אין חודש ניסן פון היינטיקן יאָר, ה'י' תהא שנת נפלאות אראנו, און ווי גערעדט (אויך אין די מכתבים כלליים) וועגן די נסים ונפלאות וועלכע האָבן פאָסירט דעם יאָר (נאָענט צו דעם היינטיקן פורים), אַז ס'איז בטל געוואָרן אַ מנגד צו אידן, ביז אַז דער נצחון האָט געבראַכט דערצו, אַז דער שונא זאָל באַפרייען, אין אַ גוטן אופן, אַ טייל פון די מלחמה-געפאָנגענע וכו', ווי גערעדט אויספירלעך פריער.

און זיכער וועט דער אויבערשטער ממשיך זיין ווייזן נסים ונפלאות, ביז – ועיקר – „אראנו נפלאות“ בגאולה האמיתית והשלימה,

וואָס די מלחמות אין יענעם טייל וועלט („מלך פרס“ מיט „מלך ארם“) זיינען פון די סימנים אַז אַט קומט די גאולה ע"י משיח צדקנו, ווי עס שטייט אין ילקוט שמעוני, און ווי ער זאָגט דאָרט, אַז „בני אל תתיראו . . הגיע זמן גאולתכם“, און „מלך המשיח עומד על גג ביהמ"ק והוא משמיע להם לישראל ואומר, ענוים הגיע זמן גאולתכם!"

(משיחות ש"פ צו, שבת הגדול, ח' ניסן תנש"א)

(1) ישעי' רמז תצט.

לְקוּמִי

ה. ההסבר על כך

אך ההסבר הוא:

לפי דרך הפשט מובן, שהכלל „כל תורה לרבות הוא בא“ חל רק כאשר המילה „תורה“ היא מיותרת, או, יתר על כן, כאשר היא איננה מתאימה לפסוק. לדוגמא: אצל „זאת תורת העולה“ אשר רוב דיניה של עולה כבר אמורים בפרשת ויקרא, תמוה, כיצד מתאים לכאן הביטוי „זאת תורת העולה“, שפירושו: אלו – הדינים הבודדים שנוספים כאן – הם „תורת העולה“? לכן הכרחי לומר ש„תורה – לרבות הוא בא, לומר תורה אחת לכל העולין“²⁹ – [ובדומה לכך יש לומר גם לגבי „זאת תורת המנחה“ ו„זאת תורת החטאת“ – אשר רוב דיניהם כבר נאמרו בפרשת ויקרא, ובפרשתנו נוספו רק מספר דינים].

אך לא כן לגבי „וזאת תורת האשם“: דיני קרבן אשם אינם כתובים בפרשת ויקרא – שם³⁰ נאמר רק מי צריך להביא קרבן אשם, אך לא דיני הקרבן עצמו, ולפיכך יוצא, שבדרך הפשט, משמעות הביטוי „זאת תורת האשם“ היא „זוהי התורה (הדינים) של אשם“³¹.

וכך גם לגבי „וזאת תורת זבח השלמים“, המכוון לקרבן תודה³², כהמשכם של הפסוקים „אם על תודה יקריבנו...“³³ – וקרבן תודה אינו מוזכר אף פעם בפרשת ויקרא, ולפיכך הביטוי „זאת תורת זבח השלמים“ איננו ריבוי, אלא פירושו הוא כפשוטו, כפי שהוסבר לעיל.

ו. למה אין רש"י מפרש את „זאת תורת החטאת“

לפי האמור לעיל, עדיין אין מובן מדוע אין

(29) ראה מלבי"ם כאן.

(30) ה, יד ואילך.

(31) ועד"ז בעוד כמה מקומות שנאמר „זאת תורת“ (וכיו"ב) – כמו: לקמן ז, לו. שמיני יא, מז. תוריע יב, ז. יג, נט. ועוד – ולא פרש"י כלום, כי במקומות אלו פירושו כפשוטו.

וצע"ק לשון רש"י „שכל תורה לרבות הוא בא“.

(32) ראה גם לקו"ש חז"ב ע' 21 ואילך.

(33) ז, יב. וראה רש"י שם: נדר שלמים הללו.

שיחות

צו

רש"י מפרש כלום על „זאת תורת החטאת“, אשר עליה אי אפשר לפרש כפשוטו של הביטוי, שהרי רוב דיני חטאת כתובים בפרשת ויקרא, וברור שהוא בא „לרבות“. הכרח, אפוא, לומר, שלפי דרך הפשט, הריבוי של „תורת החטאת“ הוא פשוט עד כדי כך, שרש"י איננו מוצא לנכון לכותבו בפירוש, כדלהלן:

מיד לאחר „תורת החטאת“ כתוב „במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת“³⁴, שחיתתן של כל החטאות („חטאת“ – סתם), ואפילו של חטאת כהן המשיח וחטאת הקהל, אשר לגביהן אין הפסוק מציינן כך בפירוש, היא בצפון (במקום אשר תשחט העולה)³⁵.

רק לגבי מין אחד בקרבן חטאת ניתן היה לחשוב ששחיתתו איננה בצפון (למרות שכתוב „תשחט החטאת“ סתם) – וזהו קרבן עולה ויורד, התלוי ביכולת האדם: אם הוא בעל אמצעים הוא מביא „נקבה מן הצאן כשבה או שעירת עזים“; „ואם לא תגיע ידו די שה והביא... שתי תורים או שני בני יונה...“ – עוף; „ואם לא תשיג ידו...“ והביא... עשירית האיפה סולת לחטאת...³⁶.

וכיוון שבמין זה של חטאת ייתכן שיביאו קרבן שאין בו כלל שחיטה, ואפילו לא מליקה במקום שחיטה (כבחטאת העוף, ואשר דבר זה מוצאים גם בעולה³⁷) אלא „סולת לחטאת“ – מסתבר לומר שהשחיטה איננה ענין עיקרי בכפרה זו, ולפיכך אין השחיטה צריכה להתבצע, במקום אשר תשחט העולה... לפני ה' (בצפון), אפילו כאשר מביאים שה, ויש צורך בשחיטה.

על כך בא לשון הריבוי „זאת תורת החטאת“, ש„תורה אחת לכל החטאות“ – וכיוון שגם קרבן עולה ויורד הוא חטאת, הרי ברור

(34) ו, יח.

(35) ראה גם תו"כ עה"פ: לרבות כל חטאות כו'. וראה

תו"כ ויקרא ד, כד. זבחים מז, ריש ע"ב. מנחות נה, ב.

(36) ויקרא ה, ו"א.

(37) ויקרא א, יד ואילך.

ששחיתתו בצפון, ורש"י איננו צריך לומר כלום בפירושו, מפני שזהו הענין הראשון הכתוב מיד לאחר „זאת תורת החטאת“, ודיני החטאת כבר נלמדו בפרשת ויקרא.

ז. הסיבות לכך שרש"י צריך לפרש את הריבוי של „תורת המנחה“

לפי ההסבר שלעיל קשה להבין מדוע צריך רש"י לפרש „וזאת תורת המנחה, תורה אחת לכולן להטעין שמן ולבונה“ גם לגבי „מנחת כהנים שהיא כליל“, ואינו סומך על כך שהריבוי יובן מעצמו, בדיוק כמו לגבי „זאת תורת החטאת“?

וההסבר לכך הוא:

לפי דרך הפשט מסתבר ש„זאת תורת“ בא לרבות („תורה אחת לכל...“), דוקא דבר-מה בקשר לדינים הכתובים בפרשה זו עצמה, לאחר ההקדמה „זאת תורת...“³⁸. כלומר, הדין הכתוב מיד אחר-כך חל על כל המינים של קרבן זה, גם על מינים שלאמרה לא היינו כוללים אותם (בקשר לדין זה) עם המינים האחרים.

אבל במקרה זה של קרבן מנחה, שהריבוי הנלמד מ„תורת“ הוא בקשר לדין של „טעונות שמן ולבונה“, שאיננו כתוב בפרשתנו, אלא בפרשת ויקרא³⁹ (כאן כתוב⁴⁰ רק „והרים ממנו... מסולת... אשר על המנחה...“, אך לא עצם הדין, שטעונות שמן ולבונה).

לכן היינו חושבים ש„זאת תורת“ איננו מרבה דין זה, אלא ריבוי הקשור לאחד הדינים הכתובים כאן בפרשתנו, ולפיכך מסביר רש"י שהריבוי מתכוון לדין זה⁴¹.

ישנה סיבה נוספת שבגללה לא היינו סוברים, בלעדי פירוש רש"י, ש„תורת המנחה“ בא לרבות דין זה, שמנחת כהנים טעונה שמן ולבונה, והיא:

דיני מנחת כהנים הכתובים לאחר הפרשה של „וזאת תורת המנחה“, מתחילים בדיבור מיוחד – „וידבר ה' אל משה לאמר זה קרבן אהרן ובניו וגו'“⁴².

וכיוון שיש ביניהם הפסקה גם עלידי דיבור מיוחד, ולא רק הפסקה של פרשה נפרדת, אשר הפסקות הפרשיות הן „ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין“⁴³, קשה לומר ש„וזאת תורת המנחה, תורה אחת לכולן“ מתכוונים לרבות את מנחת כהנים (ולומר שחלים עליה הדינים של כל המנחות), שהיא נפרדת עלידי דיבור בפני עצמו, דבר המוכיח שלמנחה זו יש ענין חדש ומיוחד

[ובמיוחד נראה דבר זה מכך שאפילו סוגי קרבנות שונים – מנחה, אשם ושלמים⁴⁴ – אינם נפרדים עלידי דיבור בפני עצמו, ויש ביניהם רק הפסק של פרשה חדשה].

ח. התוספות בפרשתנו על הקרבנות של פרשת ויקרא היא בשני סוגים

לפי כל הנ"ל ניתן לומר, שההוספה בפרשת הקרבנות בפרשתנו על הקרבנות של פרשת ויקרא היא בשני סוגים: (א) תוספת של פרטי דינים חדשים בקרבנות עולה, מנחה וחטאת. (ב) הוספת קרבנות נוספים – אשם ותודה – שדיניהם אינם כתובים כלל קודם-לכן. וכך גם בשלושת הראשונים קיים הריבוי של

שמן ולבונה) האמורין בענין – שבזה מבאר, שמכין שסו"ס הם „אמורין בענין“, אפ"ל שהריבוי ד„תורת“ הוא בנוגע לדין זה.

(42) ג, יב ואילך.

(43) רש"י ר"פ ויקרא.

(44) וי"ל, דמה שבחטאת יש דיבור חדש הוא רק מפני שהפסיק בדיני מנחת כהנים.

כמות לאיכות⁴⁶, מתהווה התעלות גבוהה ביותר בעבודתה הרוחנית של הנשמה.

ט. קירוב יהודים לתורה ומצוות – הוספה בכמות ובאיכות

העבודה מסוג של הוספה בכמות היא, במובנה הרחב, התעסקות בקירוב כמות גדולה ככל היותר של יהודים לתורה ומצוות, עד כדי כך שאפילו יהודים שבחיצוניותם נראה שאינם ראויים למזבח („פסולין“ ר"ל) – גם אותם הוא יעלה על המזבח באופן של „(אם עלו) לא ירדו“.

ובאמצעות זאת הרי „מאיר עיני שניהם ה'“⁴⁷ – בו עצמו יתווסף אור גדול, באין ערוך לעבודתו האישית, עד שנוצרת אצלו איכות שונה לחלוטין של עבודה רוחנית, הוא נשאר קשור, הוא עולה על ה„מזבח“, הווצב ומבטל את מציאותו העצמית, עליה שהיא נעלית ממדידה והגבלה – „כל הלילה עד הבוקר“, דרך כל הלילה של העלם הגלות עד לבוקר של אור הגאולה⁴⁸.

(משיחות ש"פ צו תשל"ג)

(46) דוגמא להפיכת „כמות“ ל„איכות“ בחלנה – עשרה מישראל לגבי פחות מעשרה. ועוד רבים. – גם י"ל: המוציא אוכלין פחות מכשעור בכלי פטור אף על הכלי שהכלי טפילה לו (משנה שבת צג, סע"ב. רמב"ם הל' שבת ספ"ח) – היינו, שאף שגשם הכלי יש לו שיעור וכמות להתחייב עלי, הנה כאשר מוציא הכלי בשביל האוכלין, „כוונת“ הכלי – זה שהיא בשביל האוכלין – נעשית כל מציאותה; ומכיון שהאוכלין הן פחות מכשעור, גם הכלי הוא – פחות מכשעור.

(47) משלי כט, יג. תמורה טז, א. תניא בהקדמה.

(48) כפי' האוה"ח הק' עה"פ.

(45) ראה קונטרס תורת התסידות פ"א י"ב.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לְעוֹלָם וָעֶד